

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 10 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gl. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Slovenska spomenica ali ne?

Z Dunaja 23. jan. [Izv. dop.]

Povpraševalo se je: zakaj niso tudi slovenski poslanci izročili vladi spomenice ali promemorije, ki bi obsegala politične in narodne terjatve slovenskega naroda? Mislijo li slovenski zastopniki to vendar vsaj zdaj še storiti? Odgovor: ne, ne mislijo, in sicer s premislekom ne. Temuč slovenske terjatve pridejo jedna za drugo na vrsto pri budgetnej debati in pri družih prilikah. V budgetnem odseku, kjer bode govor o srednjih šolah — in te so v narodnostnem oziru za nas glavna stvar — pride od slovenskih poslancev nasvetovana resolucija v smislu našega programa. Če bode ta sprejeta v odseku in potem tudi v javnej zbornici — in mi mislimo, da bode gotovo — potem ima vlada od parlamenta sklenen nalog ravnopravnost tudi za Slovence v srednjih šolah successive izvrševati začeti. Tak nalog bode vladi prišel še le zdaj v prvič, dasi se uže 18 let ustavno borimo za to! Administrativno izvršenje bode kakor povsod odvisno mnogo od bolj ali menj dobre volje ministrov in njih pomočnikov. Zatorej je vprašanje toliko važno: kdo bode naucni minister?

Da se od strani Slovencev nij kakova posebna spomenica izročila, temu je več vzrokov. Prvič je nase stanje različno od českega. Čehi uže imajo mnogo, kar moramo mi še le pridobivati. Čehi zastopajo narod 6 milijonov, ki ima svojo veliko historijo; nas Slovencev je menj in mi moremo le bolj v prihodnjost s ponosom gledati, nego v preteklost. Dalje so pri nas, kakor vsak vé, po zlem ustavovernem nemškem gospodarstvu stvari tako zapletene, da se res ne dadó na nagloma in radikalno narodno premeniti. Kakor je Thiers Pijemontezom svetoval Italijo pojesti, kot se je artikola, list za listom počasi, takó nam Slovencev svetujejo, pridobivati v narodnem oziru jedno za drugim. In mi — veseli bomo, ce to dosežemo, v zdanjih časih, in po dozdanih britkih izkušnjah. — Drugič pa je morda še veliko vprašanje, da li so Čehi dobro politizirali in modro računali, ko so brž svoje terjatve formulirali v jedno skupino in vse vkup zahtevali od ministerstva. Dosti je móz, ki so Čehom prijatelji, ki pa pravijo, da bi bili Čehi bolje storili, ko bi bili z družimi vred jedno za drugim terjali za se, kar gre vsem, a posamezno za se, kar le njim gre, ter menijo, da bi to političneje bilo, nego pa, da so hrupno s svojim memorandum Nemce zoper sebe še bolj vzburili, dolge preddebate in protiagitacije prouzročili, posebno komisijo za svoje zbrane zahteve dobili, takó, da se zdaj z njimi pobotavajo kakor o kacih „koncesijah“, in „koncesije“ ime-

nujejo protivniki to, kar bi bili Čehi kos za kosom lahko kot samo ob sebi razumljivo dobili še celó brez tako hrupnega ugovora Nemcev. Čemu s tacim eklatom in gromom kaj dosežati, kar se Čehom mora in more z mirom in tako rekoč „zastonj“ dobiti? Takó pravijo veljavni možje na Dunaji, in Čehom ne sovražni, kar ponavljam, ker meni samemu ne pride na misel, da bi Čehi grajal, ker bratje so naši in dobro jim želimo vse.

Slovenski poslanci pa tudi dobro vedó, da nij mogoče v srednje šole po Slovenskem spraviti marljivo gojitev in dejansko ljubezen do slovenskega našega materinega jezika — poleg dostojnega spoštovanja potrebne nemščine — ako bi ostali in še vedno prihajali namesto domačih naših slovenskih profesorjev, le taki tujerodni, ki so se dozdej odlikovali z neprikrivanim neprijateljstvom do slovenščine in z neznanjem našega jezika. — Ravno tako je z uvedanjem slovenskega uradovanja v justici in administraciji. — In ker je v šolah in uradih tako, uže so in bodo postala personalna vprašanja za izvedenje naše ravnopravnosti silno važna. Preverjeni bodite, da so naši poslanci v tem oziru toliko modri, da vedó, da kdor hoče, da bi na njegovem vrtu lepo zelje raslo, ne bode postavil kozla za vrtnarja, kolikor bode na njih besedi ležeče. In v tem oziru so nemškutarji zadnjih deset let za kulisami delali več kot javno in vidno. Bilo bi slabo, ko bi se mi Slovenci in Slovani ob časih svoje trde opozicijske borbe ne bi bili ničesa naučili od svojih protivnikov!

Iz državnega zbora.

V četrtek se je v zbornici poslancev nadaljevalo posvetovanje o Lienbacherjevem predlogu, a tudi zdaj nij zbornica o tem ničesa sklenila. Sprejet je bil predlog fortšritlerja Promberja, naj se Lienbacherjev predlog izroči nazaj kazenskemu odseku, kateri naj red kazenskega zakona tako spremeni, da bi se zatožni proces pri okrajnih sodnijah pridržal, a da bi to niti državi niti občinam ne prouzročilo stroškov.

Kneza Windischgrätza interpelacijo do poljedeljskega ministerstva smo priobčili včeraj.

V večernej seji se je zbornica posvetovala o zakonu zoper lakoto in strajo po nekaterih avstrijskih kronovinah. Dotičen odsek je zbornici predlagal oziroma potrdil vladno predlogo: Goriškej in Gradiškej se dovoli 49.000 gl. za preloženje državnih cest na Koroško, za preloženje ceste Gorica-Ajdovščina mej Černico Vertovinskim mostom, in za utrjenje vodnih zgradb pri Akvileji. Gališkej se dovoli v isto smer 35.000 gl., Dalmaciji 90.000 gl. Razen tega posodi država Istri 135.060 gl., Dalmaciji 90.000 gl. za javne zgradbe. Ta svota se bode v desetih letih nazaj plačala

državi, a brez obresti. Za nakup semena posodi država Istri 55.000 gl., Moravskeje 170.000 gl., Šleziji 20.000 gl. V podporo stradajočim dovoli država naslednji kredit: za Istro, Goriško in Gradiško 50.000 gl., za Moravsko 50.000 gl., za Šlezijo 50.000 gl., za Gališko 250.000 gl. Vladi pa se razen tega dovoli še kredit 100.000 gl. za take slučaje za katere se s tem zakonom nij preskrbelo. Od teh 100.000 gl. dobé tudi stradajoči okrajji na Kranjskem. Nadalje določuje ta načrt zakona tudi, da se pri stavljenji javnih zgradb smejo rabiti sami domači delavci. Državni zbor je posvetovanje o tem zakonu še nadaljeval v petek, in zakon zoper strajo sprejel po odsekovem predlogu.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 24. januarja.

Ko se je sešel po praznikih državni zbor, so dunajski fortšritlerji odposlali svoje ude iz skupnega eksekutivnega komiteta „združene“ ustavoverne stranke, za to, ker je blizu 40 ustavovernih „liberalcev“ glasovalo z avtonomistično desnico in vlado za vojaško postavu. Fortšritlerji so tačas pisali liberalcem ostro pismo, na katero so jim te dni liberalci ali Herbstovci odgovorili. V tem odgovoru naglašajo liberalci, da ima vsa ustavoverna stranka skupne cilje in za to da mora ta stranka tudi skupaj držati.

Na **Magjarskem** vlada mej višjimi javnimi krogi velika spridenost in nepoštenost. Vedno se čuje kaj o poneverjenji ali kradbi sirotiških novcev, o grofovskih sleparijah pri bankah in posojilnicah in še o družih takih lepih stvaréh, ki tirajo Ogersko v propad in bankerot in v judovske roke.

Vnante države.

Na dogovarjanja mej **Rusijo** in vatikanom baje mnogo upljiva kardinal Ledohovski. Ta dogovarjanja so se zopet pričela in sicer so ja provzročili z nova resurekcionisti in Ledohovski. Red resurekcionistov je potrdil papež Gregorij XVI. l. 1841; ta bratovščina je čisto poljska, osnovala se je po revoluciji 1831 v Parizu, katerej je bil prvotno namen, utrditi katoliško idejo in poljsko rodoljublje.

Anglešk dopisnik od „Daily News“ je bil od Rusov v Aziji iz njih ozemlja kot ogleduh izpoden in je moral v Perzijo vrniti se. Za maševanje je od tam v angleške liste poročal laž, da so bili Rusi uže v drugič od Turkmenov v Čikišljaru tepeni. Angleže je to zelo veselilo, ker so mislili, hvala Bogu ne godi se le nam v Afganistanu hudó, tudi Rusom v Čikišljaru nij bolje. Veselje so z Angleži bratovsko delili tudi Nemci, ti vsega veseli ljudje, kar more Slovana Rusa zadeti. — Zdj pa se jim iz Peterburga vse veselje podere z oficijalnim poročilom, da je ona angleška vest popolnem neresnična.

Na **Bolgarskem** se bodo jutri vršile volitve za „narodno sebranje“. Takoj potem pa otide baje knez Aleksander v Peterburg na svečanost petindvajsetletnice vladanja zdanjega ruskega carja, ki se bode vršila dné 2. (13.) februarja.

stranki kaj lepa pšenica cvetela. V tukajšnjem društvu „Velebitu“ so bili te stranke privrženci poseli vse sedeže, ker so dozdevno bili v velikej večini. Ker so Slovenci parkrat k njim došli, ter se vedli, kakor se mora človek obrašati v društvu v obče, so jih prav lepo sprejemali, začeli o njih tudi v svojem časniku pisati, kako so vneti ti „planinski“ Hrvatje za njih nazore itd., in to radi tega, ker jim je jeden Slovencev, ki se je ironično na stališče starčevičjansko postavil, izrekel, da želi slogu mej Hrvati in Slovenci. Ko so pa slednjič o tem „ironičnem stališču“ poizvedeli, so nas kar naenkrat v istem svojem listu razkričavati začeli. Sedaj je hvala Bogu konec tej prepirki. Slovenci jim razumno ničesa odgovarjali niso, in ti so slednjič, kakor kafra iz pozorja izginiti. Nedavno jim je namreč nasprotna stranka, (t. j. stranka Jugoslovanov) nekaj nezaupnic privoščila, predsednik in odbor starčevičjanski morali so odstopiti in izvoljen je z veliko večino nov odbor, ki je razumen, vnet za pametne nazore. Predsednik je g. Gavrančič, podpredsednik g. Vuletič, tajnik g. Pliverič, odbornika gg. Altalen in Kalivoda.

Češki in poljski študentje so tudi nedavno začeli prav prijateljsko občevati. Akademiki spolek češki in poljsko društvo „Ognisko“ dogovorila sta, da se napravi v jednom tukajšnjih gledališč poljsko-češka akademija, in sicer bi se čisti dohodek imel potem razdeliti mej poljske in češke uborne vseučilišnike. Pri tej akademiji imele so sodelovati poljske in češke najboljše gledališčne moči. Radi necih uzrokov pak se je ta poljsko-češka akademija morala preložiti na ugodnejši čas. —

Tudi v redakcijski odbor za „Slavjanski Almanah“ so letos stopili Poljaci, tako, da bode letos v „Slavjanskem Almanahu“ tudi poljski jezik zastopan. A ne samo poljski oddelek bode nov, temveč v „Slav. Alm.“ bodo tudi lužičko srbski sestavki. Ker so Poljaci še le pozneje vstopili, bode se „Slav. Almanah“ najbrž nekoliko zakasnil. Kolikor sem mogel izvedeti o zanimanji za „Slavjanski Almanah“ so letos nekatere narodnosti veliko bolj zastopane, nego lani. Slovencev je pak baje veliko menj. —

Iz Zagreba 22. januarja. [Izv. dop.] (Iz našega političnega življenja.) Nij samo bajka opozicijskih časnikov, nego živa resnica, da v krilu naše vladajoče stranke uže davno več ne vlada božica sloge in ljubezni. Sedanja vladajoča stranka bila je od prvega početka nekakov mixtum compositum iz raznih elementov, ali bolje rekoč, ona je bila ustvarjena iz odpadkov vseh do sedaj obstoječih vladnih strank.

Ako ne varajo vsi znakovi, zdi se nam, da tudi ta stranka stoji pred veliko premenbo, katera se počasi vrši ž njo proti vladnej volji in proti volji korifej vladajoče stranke. Kakor znano, izstopilo je uže mnogo odličnih članov iz kluba narodne, recte vladne stranke. Vsled prekomerne popustljivosti kraljevinskega odbora ob priliki nagodbenih dogovarjanj z Magjari postala je secesija iz kluba narodne stranke še večja, kakor se je to jasno pokazalo prilikom zadnjega zasedanja deželnega zbora. Večina narodne stranke je uže sedaj problematična. — No, izven teh izstopivših članov je v vladajočej stranki še mnogo elementov, kateri bi radi izstopili, ali baje ne vedo, kojiej stranki bi se mogli priključiti.

To so motivi, kateri so napotili nekatere

iskrene in uplivne rodoljube, na čelu jim znani vseučilišni profesor dr. Kosta Vojnović, da se v hrvatskem saboru vstvari nekakova srednja stranka, koja bode — stoječa na temelji nagodbe — vojevala proti brezobzirnemu magjaronstvu vladajoče stranke, a isto tako tudi proti popustljivosti sedanjega bana, ter se krepko potegovala za oživotvorjenje hrvatskih pravic gledé celokupnosti zemlje.

One, koji nameravajo osnovati to srednjo stranko, vodi ta-le misel: Domovina mora imeti vedno pripravnih mož, kateri so sposobni voditi in obavljati njene javne poslove na temelji obstoječega ugovora z Ogersko. Sedanja opozicija, nepriznavajoča nagodbe, ne more teh poslov nikako ali vsaj ne vspešno obavljati, in dokler se ne vstvari takova srednja stranka, dotle je sedanja vladajoča stranka jedina za vladu sposobna frakcija.

Kakor se je dr. Derenčin nekedaj izrazil, da je stare magjarone treba poiskati v Pešti v predsojbi ogerskih ministrov tako mislijo ti pristaši srednje stranke, da je snov za njihovo stranko treba poiskati v klubu vladajoče stranke, in sicer mej onimi mnogobrojnimi, kateri so vsak dan nezadovoljniji s strujo naših javnih poslov, a koji, neimajoči nikjer naslona, morajo za nevoljo tudi na dalje sedeti v klubu ter podpirati ljudi, o katerih so prepričani, da njihovo delovanje nij plodonosno za domovino.

Srednja stranka je še — kakor rečeno — v povojih, vendar je upanje, da v očigled tužnega položaja Hrvatske skoraj prestane svoje otročje bolezn, ter da prevzame vladu od onemogle in zastarele narodne stranke. —gl.

Domače stvari.

— (Pevski zbor ljubljanske čitalnice) bode praznoval, kakor se nam poroča, debeli četrtek s petjem in godbo. Svirala bode gledališka godba pod vodstvom priljubljenega g. Majerja. Čisti dohodek se bode razdelil mej stradajoče Istranine in Notranjce.

— († Janez Čož), bivši c. kr. poštar pri sv. Roku poleg Št. Vida na Dolenjskem in posestnik, vrl narodnjak in vedno naš volilni mož, tisti, katerega je Vestenek tako ljuto preganjal, kakor je bilo iz interpelacije g. Potočnikove v zadnjem kranjskem deželnem zboru videti, je umrl 23. prosenca in bode pogreb dné 25. t. m. ob 8. uri zjutraj.

— (Umrl) je zadnji četrtek Gustav grof Auersperg, graščak v Mokricah, 65 let star, nekdanji ustavoverski deželni poslanec kranjski. Zapušča poleg vdove samo jedno hčer, omoženo baronico Gagern.

— (Nenavadni gostje) Iz Borovnice se nam piše: Dne 21. t. m. naznanil je nekdo gospodu oskrbniku bistriške graščine, da so privandrali labudje na tukajšnje močvirje v lovsko okolico bistriške graščine. Oskrbnik gospod Karel Račič se napoti 22. t. m. zjutraj pri 17° R. mraza in posreči se mu, da zasledi na Ljubljani velike labude, ki so prevzetno dvigali svoje vratove, kakor da bi hoteli kazati, da njih življenje je večno in da ga nij nobenega, da bi jim žalega mogel. Toda gospod Račič znan kot dober lovec, za gotovo pomeri in ustrelil enega teh nenavadnih severnih gostov. — Ubiti labud meri z razpetimi perutnicami 2¼ metra, dolg je 1½ metra in tehta 10 kilo.

— (Katoliška rokodelska družba) v Ljubljani, kakor je „Danica“ slišala, se

močno množi, kar v enej sapi skoro je pristopilo 18 udov na novo.

— (Skriven dobrotnik.) „Danica“ poroča od tu: Te dni je Miklavž v uršulinskej samostanskej veži pred vrata skrivaj tresil veliko culo raznih lepo izdelanih novih oblačilic za ubožne deklice uršulinskih šol, pa je šel, da živa duša ne vé, od kod je prišel in kam je šel! Bog mu tisočkrat plačaj toliko dobroto!

— (Kako je z ravnopravstvom na slovenskem Goriškem,) o tem poroča „Soča“, ko je citirala naš dunajski dopis, ki pripoveduje o dobrem mišljenju v dunajskih višjih krogih, in pristavlja: „Na Goriškem nij do zdaj še nobenega znamenja. V naših državnih uradih teče vse po navadnem tiru: laško in nemško; pri političnih gospodskih, zlasti pri goriškem glavarstvu, je celo vsak dan huje.“ To je vredno, da bere in dalje pové goriški slovenski poslanec g. dvorni svetovalec Winkler.

— (Z Dunaja) se nam piše: Srbsko akademično društvo „Zora“ priredi na dan sv. Save 26. jan. t. l. na čast srbskemu pisatelju Milovan Vidavič-u slavnost. Pevci našega društva „Slovenije“ so naprošeni, da pri tej slavnosti sodelujejo. Glavna vaja pevcev društva „Slovenije“ bode nedeljo 25. januarja popoldne točno o ½3. uri i sicer v senatnej dvorani dunajskega vseučilišča (I Sonnenfelsingasse Nr. 23). Pevci društva „Slovenije“ so torej najuljudneje povabljeni, da se imenovane pevske vaje v mnogobrojnem številu udeležé.

— (Za Istrane.) Od odbora se nam piše: Velečestiti gospod dr. L. Gregorec, urednik „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru je podpisanimu odboru poslal nabranih sto štiriintrideset (134) gl. 35 kr. za stradajoče naše brate v Istri. Odbor se imenovanemu gospodu za njegov trud in vsem dariteljem za njih blagi čin najtopejše zahvaljuje, ter jim v imenu naših gladnih bratov kliče: Bog jim povrne tisočerno! Za odbor za stradajoče v Istri: J. Berbuč.

— (Zakonska ljubezen.) Iz Škal se „Gosp.“ piše o hudem prepiru mej možem in ženo pri št. Brici. Naposled bil je prepir dokončan s tem, da je razjarjena žena z motiko kresnola in možu spodnjo čeljust zdrobila.

— (Od sv. Bolfanka v ljutomerskih gorah) se poroča, da se je v noči od 12.—13. t. m. vnela v Gomili viničarija, ki je lastnina nemškega reda. Od hiše pogorela je samo streha, hlevi pa so pogoreli do tal. Da je ne daleč proč stoječa preša nepoškodovana ostala, ima se zahvaliti vrlim gasilcem.

— (Prepodeni tatovi.) V Partinji, v št. lenartskem okraji na slovenskem Štajerskem prišlo je po noči 5 tatov, da bi vlomili pri posestniku Dvorščaku. Lestvica bila je uže nastavljena, ko se posestnik vzbudi in tate s puško odpodi.

— (Na ledu ubil se.) V Kapeli pri Radgoni se je staremu Martinu Pešenčniku na ledu pred hišo spodrsnilo, mož pade na znak in si glavo razbije, da je k priči mrtev.

Razne vesti.

* (Uže Nemci silijo v Bosno.) Lokalen list v nemškem Essenu poroča, da bode v kratkem preselilo se v Bosno 16 nemških rodbin iz Altendorfa, 5 pa iz Essena. Za njimi pride meseca februarja še 60 rodbin, ki hočejo v Bosni osnovati nemško naselbino. Baje da se zemljišče silno po ceni dobiva, ker turški bogataši se izseljujejo in se na tak način dobi 1 oral zemljišča za 8 gl.

Nemčija hoče povekšati svojo armado z dném 1. aprila, ko bode minola veljava zdanjega zakona, ki določuje stanje nemške armade. Iz tega se tudi zdaj vé in zná, zakaj so ravno berlinske in druge nemške novine zadnji čas toliko pridno vpile, kako Rusija oborožuje se na Poljskem. Hoteli so le nemški parlament pripraviti v potreben strah za dovoljenje novih milijonov, ki jih bo treba.

Dopisi.

Z Vrhniko 22. januarja. [Izv. dopis.] Nemila osoda nam je z Vrhniko odpeljala obče spoštovanega in priljubljenega c. kr. okr. sodnika g. Karla Pleška. Kdo bi ne tožil po izgubi pravičnega sodnika, moža, ki si je povsod pridobil le ljubezen, bivajoč šest let v našem okraju? A kaj je krivo in kdo je kriv, da je zapustil naš kraj, ter šel drugam? (Vse na daljnje smo morali izbrisati. Bo uže prišel čas, da bomo tudi o tacih rečeh govorili, za zdaj pa so še zmirom za nami — konfiskatorji — huda gospoda. Ur.)

Priljubljenost g. P. se je pokazala 17., 18. in 20. t. m. Dné 17. t. m. prejel je gospod Pleško dva diploma, jednega iz Borovnice od soseske in družega iz Preserja.

Gospod Fran Kotnik napravil je dné 18. t. m. v krasno razsvitljenej in okinčanej dvorani v svojej hiši na Vrhniko slavnostno „valete“ za slovo in v čast odhajajočega gospod sodnika, h katerej je povabil nad 80 osob obojega spola.

Na večer osnovanega valete zbralo se je nad 50 gospodov in družih móž, raznih stanov pri gosp. županu Petru Lenaziju, od koder so se v dolgej vrsti pomikali s prižganimi voščeniimi bakljami v rokah do stanovanja g. sodnika. Ondukaj stopijo svetilci v kolo, v njihovej sredi pa domači pevci zapoje več slovenskih pesnij; a mej petjem je razsvitljeval navzočne čestilce umeteljni ogenj, ki je žaril na balkonu omenjene hiše in kojega je napravil g. Gabrijel Jelovšek. Ginljiv je bil ta prizor. Po bakljadi napolnila se je okinčana dvorana s povabljenimi gosti; sedeži so bili uže poprej odločeni in pripravljeni. Ko se je navzočna gospoda okrepcala z jedjó in požirkom dobre vinske kaplje in domačega Pommerjevega dobrega piva, pričeli so se govori in napitnice, a kar je najlepše, v milej domačej slovenščini. Prvi glas je povzdignil g. Fran Kotnik, povdarjaje zasluge g. sodnika in jemaje slovo od njega. Za njim je govoril g. dekan v enacem smislu; njegove besede so segale globoko v srce vse navzočne gospode.

Za tem se je zahvalil sam gospod sodnik za vso čast, kojo so mu Vrhničanje izkazali, ter obljubil, da mu bode to vsigdar v hvaležnem spominu.

Tudi g. Borštnik je bil sprožil navdušen govor, gladko in dobro, ter pokazal, da tudi priprost samouk naš lepi slovenski jezik uže popolnem pravilno rabiti zna. G. J. Lenarčič se je spomnil stradajočih Notranjcev in v ta namen nabral 12 gld. za uboge Notranjce.

Vsi govori so se vršili — kakor rečeno — v gladkej slovenščini, jeden je bil celo v vezanej besedi, kojega je deklamiral g. Josip Prosen.

Tudi naši pevci so ravno ta večer pokazali, da so se v kratkem času jako izurili, za kar pa le hvala gre vodju petja, g. Venku Levstiku.

Ko se je 20. t. m. sodnik g. Karel Pleško poslovil od svojih uradnikov in družih prijateljev, odpeljal se je s soprogo, rojeno Lenazi

proti Borovnici, kamor so ga še spremili nekateri gospodje v devetih vozovih, ter mu tako pokazali svojo udanost in vso čast.

A če ga tudi več mej nami nij, spomin njegov še v srcih nam živi, in živel bode nam še mnogo, mnogo časa!

Iz Kámeniškega okraja 21. jan.

[Izv. dop.] Ne morem si kaj, da ne bi naznanil bralcem „Slovenskega Naroda“, da se tudi v Kámeniku širi narodni duh in da oživlja v javnej veljavi naš slovenski jezik. Bil sem ón teden v Kámeniku pri notarji Križmanu pričujoč pri nekem ženitovanjskem pismu. Skoro bi bil od samega veselja vskliknil „živio Slovincem!“ ko zaslišim g. notarja svojemu pisarju pismo slovenski narekovati ali diktirati. Tega kmetje nijmo bili v Kámeniku vajeni. Vsi navzočni so bili jako veseli in so rekli, no, hvala Bogu, zdaj se pa ne moremo nič premotiti, za to, ko vse slišimo in razumemo, kaj se piše, ker nij nemško. Bog nam daj in pravičnejša nova vlada avstrijska še več takih c. kr. uradnikov kancelije, ki znajo in spoštujejo naš narodni jezik. O ko bi še tudi druga, politična in sodnijska gospodska ura dovala vse po domače, po slovensko, to bi bilo za nas kmete veselje, ne bilo bi nam treba tolmačev iskati in plačevati. O da bi se enkrat povrnil toliko potrební notranji mir v Avstriji kar bo le, kadar zmanjka nemškutarjev. Vlada naj nam pokaže da jo je resna volja zadovoljiti vse narode z enako pravico. Potem bi bilo upati, da bodo nam še tudi ljudske šole kaj koristile. (Ta dopis smo prejeli pisan s trdo delavno kmetjsko rokó. Nij li skoro ginljivo, kako se vrli mož iz naroda veseli stvari, ki bi uže davno morala sama ob sebi razumljiva biti, ko bi se zakoni izpolnjevali? Ur.)

Iz Trsta 22. jan. [Izv. dop.] Predpust pri nas letos ni živahen. Kaj ga zavira, to si lahko vsak misli: namreč revščina. Povsod je polno delavcev brez dela in iz bližnje Istre dohajajo siromaki medli od gladu, otroci in starci, da se vsacemu smiliti morajo. Za Istro bi morala vlada kaj več storiti. Dosedaj sta bili Istra in Dalmacija neznaní deželi — „terra incognita“, za Dunaj; širilo se je lahonstvo na avstrijsko škodo, narod se je pa zanemarjal. Bližnja Istra je skoro to, kar Hercegovina. Ubogi seljaki so raja in Vlahi in lahoni so begi. Vse poljedelstvo je do malega v rokah vlaških begov. Komaj kmet vseje ali obreže trto, uže je zapisan pri premožnem lahonu z dolgom v knjigi, ki ga še le takrat reši, ko mu desetero povrne ali v blagu ali v denarji. —

Huda letina v Istri je lahomom dobro došla, kajti materijalno in politično je laškim oderuhom pripomogla. Za kakove prihodnje volitve pesté marsikaterega kmeta uže zdaj in mu Slovanstvo in vlado črné. Kajti lahoni isterski so zvite buče in znajo računati s faktorji. Lakota je tudi faktor! Kako računajo, to se je videlo, ko nijso hoteli nobenega Slovence v komitet za nabiranje darov stradajočim Istranom sprejeti.

Naši tržaški lahončiči so v zvezi z isterskimi; dokaz temu so zagrizene korespondence iz Istre v tržaške laške lokalne liste, v katerih vedno Istro za svojo laško reklamirajo.

Političnemu društvu „Eдинosti“ bi stalo tu obširno polje odprto. Spomladi ali pa po leti bode trebalo po Istri sklicavati javne zборе in ljudske shode. Tudi projektirani tabor blizu Pazna, ki je pa le vsled malosrčnosti nekega

gospoda Hrvata iz Istre zaostal, mora biti tekoče leto.

Letošnji tržaški karneval bode zopet prinesel kaj laške demonstracije, kakor vsako leto. Naši italijančiči očitno svoje „irredentovske“ ideje izraževajo. Kdo se jim protivi? Nihče.

Včeraj je v Rojanu zgorela mlada 24 letna dekle, imela je namreč mečico, in ko je sedela na ognjišči, jo je božjast vrgla črez ogenj, da se je opekla in vsled ran umrla. Ker je sama bila, mogli so ljudje še le zapaziti jo, ko se je uže dim skozi okno kadil. Vlomili so vrata in pogasili ogenj, nesrečna dekle je bila pa uže obžgana.

Druga mala novost je, da se je hotel v laškej telovadnici neki telovadec ustreliti, pa je mesto sebe zadel družega v roko in mu jo prestrelil.

Denes je prišla komisija z Dunaja zaradi skladišč (lagerhäuser) v novej primorskej luki. Bodo li ti dunajski gospodje pravo zadeli in poročali strokovnjaško, o tem dvomimo. Ko bi se komisija iz tukajšnjih večih mož sestavila, kateri dobro poznajo trgovske razmere po morji, bilo bi boljše.

Iz Ptujja 23. jan. [Izv. dopis.] Včeraj je bila tu mesečna učiteljska konferenca. Na dnevnem redu je bila volitev v deželno učiteljsko konferenco za tekoče leto. Ta konferenca izvolila je gg. Robiča in Romiha, katera bosta učiteljske interese v Gradci zastopala. Ker sta ta dva gospoda oba Slovence, upamo, da povesta na pravem mestu, kako se mora pametno slovenska mladina izgojevati.

Oktoobra meseca imele so uže kmetijske občine volitev v okrajni zastop, a za vélikoposestvo pa še do denes volitve nijso razpisane. Se mar predsednik tega zastopa za svoj sedež boji? Menda bode kaj tacega. Čas bi bilo, da se te volitve razpišejo.

Nek požigalec se klati uže črez poldrugo leto po ptujскеj okolici. Posebno na predmestje Breg pri Ptujju je ta hudodelnik svoje oči obrnil. Včeraj zvečer pogorela so zopet na tem predmestju štiri poslopja, dné 21. t. m. pa je gorelo v Mihovcih, ter zgorelo sedem gospodarjev. Čudimo se le, da ta hudobnež toliko časa zna pete odnašati. Tukajšnja žandarmerija se mnogo trudi, hudodelnika zasačiti, pa vse zastonj. — Tudi neki ponarejevalec desetakov se tu okolo klati. Tudi tega iščejo, pa do sedaj ga še némajo. —z.

Z Dunaja 21. januarja. [Izv. dopis.] Na Dunaji bivajoči Slovenci, ki se za vaš list brigajo, zelo so se zveselili vožnjega reda brzovlaka, kajti oni dobivajo celih 24 ur prej „Slovenski Narod“ v roke, nego so ga po starem redu. Čitamo torej vaš list isti dan, ko ga vi v Ljubljani, in sicer večkrat uže — dopoldne. Vem, da vam novi vožni red nij po godu, (ne! kajti prej smo dunajske jutranje liste dobivali zvečer ob 7. uri, zdaj jih dobivamo še le drugo jutro. Ur.), a treba pomisliti, da celo Bog baje ne more vsem prav ugoditi, tem menj vodstvo južnih železnic. —

Sedaj bi najprvo rad pri Slovincih začel, a o njih ste uže toliko in tolikrat poročali, da denes raji o njih molčim; sicer tudi zaradi tega uzroka, ker nehčem najprej pometati pred lastnim pragom, ampak sem tudi istih grešnikov jeden, da pred drugim pometati mi je bolj prijetno.

In tu počnem pri naših bratih Hrvatih. Po dopisih v starčevičjanskej „Slobodi“ od tod in drugod ste morali soditi, da je tej